

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

ANULŪ L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancați nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

N° 106.

Joi, 14 (26) Maiu.

1887.

Din cauza S-tel serbători de mâne țiarul nu va apăre până Vineri sêra.

BrașovŪ, 13 Maiu 1887.

Lăsându la o parte pentru momentŭ polemia nemulțămitoare și nefructiferă cu țiarele unguresci, cari și-au alesu ca scopŭ și ca deosebită chiămare de a defăima și batjocui necurmatŭ totŭ ce e românescŭ în aceste țeri, voimŭ sê ne ocupămŭ astăzi cu rezultatele muncii nōstre pe tērēmŭlŭ instrucțiunei poporale.

În țilele acestea s'au începutŭ esamenale anuale la școlele nōstre poporale profesionale. Unŭ raportŭ, ce-lŭ primimŭ din Sêlagiu despre esamenulŭ ce s'a ținutŭ în protopopiatulŭ Șamșodului cu elevii școlii române din Supurulŭ de susŭ, ne dă o iconă foarte încurajătoare și îmbucurătoare despre zelulŭ și sîrguința, cu care preoții și învățătorii nōstri, pētrunși de chemarea lorŭ, muncescŭ în brazda culturii nōstre naționale. Asemenea primimŭ unŭ raportŭ despre rezultatulŭ esamenului la școlă din Clușiu-Mănășturŭ, pe care-lŭ vomŭ publica în numărulŭ viitorŭ. Acesta încă ne dovedesce că pe tērēmŭlŭ instrucțiunei nōstre poporale facemŭ progrese sigure, cu tōte neajunsurile cele mari cu cari avemŭ sê ne luptămŭ și cu tōte pedecile ce ni se punŭ în cale din partea celorŭ dela putere.

Este o idee fericită ce au avut-o Românii din Sêlagiu de a delega din sînulŭ comitetului despărțēmētului Asociațiunei transilvane de acolo câte unŭ membru, cu însărcinarea de a asista la esamenale școlilor nōstre poporale, încurajându astfelŭ nobilele și binefăcătorele stăruințe ale conducătorilor școlii și ale corpului învățătorescŭ, însuflețindu poporulŭ pentru idea înfloririi și înaintării școlilor românești și îndemnându-lŭ ași da copii la școlă și a aduce jertfe pentru promovarea culturii neamului românescŭ. Este o atătŭ mai nimeritŭ modulŭ acesta de procedere, cu câtŭ scimŭ, că în multe părți suntŭ trimiși notarii unguresci la școlele nōstre poporale, ca sê controleze progresulŭ făcutŭ în limba ungurescă, și chiar și agenți de-ai Kulturgyleturilorŭ au cutezatŭ în mai multe rēnduri a merge la esamenale românești, vērându-și nasulŭ acolo unde nu le ferbe ȳla.

Bieții nōstri învățători, neputēndu-se orienta curēndŭ în asemēni casuri, nu sciu ce atitudine sê ia față cu acești îndrăsneți controlori fără dreptŭ de controlŭ, și din cauza acesta se nascŭ de multe-ori cele mai mari inconveniente. De aceea este bine și folositorŭ ca, pe lângă conducătorii școlii, sê mai asiste și câte unŭ bărbatŭ luminatŭ din centrulŭ comitatului, care sê stea alătura cu preotulŭ și cu învățătorulŭ, și sê nu lase ca agenții nechemați sê se amestece în mersulŭ instrucțiunei școlare. Ei cu sfatulŭ lorŭ frățescŭ potŭ sê lumineze pe învățători, că scopulŭ instrucțiunei nōstre poporale nu este învățarea limbei unguresci, ci în genere înaintarea în cultură a copiilorŭ, care nu se pōte ajunge fără cea mai căldurosă îmbrățisare a limbei materne.

Este foarte laudabilă mai departe interesarea publicului românŭ inteligentŭ din Sêlagiu pentru progresulŭ școlarilorŭ. Au fostŭ de față la esamenulŭ din Supurulŭ de susŭ toți fruntașii din locŭ și din giurŭ, ceea ce a servitŭ spre mare încurajare învățătorului, copiilorŭ și părințilorŭ acestora, mai alesŭ că cei mai mulți dintre dēnșii au datŭ și premii celorŭ mai diligenți dintre școlari.

Nu putemŭ decâtŭ sê laudămŭ inițiativa fruntașilorŭ români din Sêlagiu și sê dorimŭ, ca toți fruntașii din tōte părțile sê pășescă în urmele lorŭ și sê încurageze prin prezența lorŭ la esamene și prin împărțirea de premii, învățămētulŭ nostru poporalŭ.

Numai atunci, când fiecare dintre Românii cu carte și cu trecere se vorŭ interesa seriosŭ și cu tōtă inima de mersulŭ învățămētului nostru și de desvoltarea școlilorŭ nōstre; când învățătorii nōstri harnici și diligenți se vorŭ convinge, că munca și stăruințele lorŭ suntŭ pe deplinŭ apreciate și sprijinite de către bărbatii luminați ai poporului; când în fine poporul nostru se va convinge din exemplele ce i le vomŭ da și din rezultatele ce i le vomŭ arăta prin o comună și însuflețită lucrare pe tērēmŭlŭ școlarŭ, că celŭ mai de frunte interesŭ alŭ lui este școlă românească: atunci putemŭ fi siguri, că tōte năpastele și suferințele vorŭ trece peste capetele nōstre fără sê lase cea mai mică urmă.

Presă austro-ungară

și rēspunsulŭ d-lui Tisza în cestiunea ocupării Bosniei și Erțegovinei.

Țiarele din Viena suntŭ unanime spre a declara, că rēspunsulŭ d-lui Tisza confirmă espunerea făcută de „Gazeta Germaniei de Nord“, că adevăratŭ între Austro-Ungaria și între Rusia s'a stabilitŭ, înainte de rēșboiul rusoturcŭ, o înțelegere

„Deutsche Zeitung“ găsește, că rēspunsulŭ e anti-rusŭ, căci d. Tisza trebuia sê se spele de imputarea, că guvernulŭ austro-ungarŭ a datŭ concursulŭ sêu unei desmembrări a Turciei. Pōte, adauge țiarulŭ vienezŭ, cei dela Petersburgŭ vorŭ ridica acum vëlulŭ ce acopere istoria secretă a Europei orientale.

„Fremdenblatt“, organulŭ ministerului afacerilorŭ străine, vorbindŭ despre interpelarea d lui Iranyi și de rēspunsulŭ contelui Tisza, relevăză faptulŭ, că monarhia nu urmăresce o politică de compensațiune în peninsula balcanică. Ocupațiunea Bosniei și Erțegovinei nu cauzăză nici unŭ prejudiciu relațiilorŭ între Rusia și Bulgaria. Presă oficiosă dice că istoria preliminarilorŭ ocupațiunei demonstră, că Rusia nu pōte urmări planurile ei în Orientŭ decâtŭ numai pe baza unei înțelegeri cu Austro-Ungaria; alt-felŭ nici nu se pōte. Austro-Ungaria reprezintă idea desvoltării independente a popōrelorŭ balcanice și acesta nu de egoismŭ ci de o convingere deplină, că ori-ce altă politică ar amenința chiar interesele monarhiei.

„Neue Freie Presse“ dice, că prin rēspunsulŭ sêu d Tisza confirmă faptele ce voia sê le acopere. Austria n'a impeditatŭ pe Rusia de a combate Turcia și Rusia la rēndulŭ ei n'a impeditatŭ pe Austria de a ocupa cele două provincii turcesci. Ocupațiunea a fostŭ chiar dela începutŭ ținta politiceii contelui Andrassy.

„Nemzet“ dice că Tisza n'a desmintitŭ pe nimenea, ci a spusŭ adevērulŭ. O învoială pentru împărțirea Turciei n'a fostŭ, nici pentru ocuparea Bosniei și Erțegovinei, căci decâtŭ ar fi existatŭ, nu s'ar fi pututŭ opune Austro-Ungaria tractatului dela San-Stefano și n'ar fi fostŭ de lipsă sê propună Anglia la congresulŭ ocuparea celorŭ două provincii.

„Budapesti Hirlop“ dice că rezultatulŭ e: Austro-Ungaria e în profitŭ, pe când Rusia cea învingătoare a seceratŭ nesuccese. Prin complicațiuni însă, pricinuite de rēșboiulŭ pressei, numai monarhia nōstră ar putē perde. Dêr în acestă campaniă a țiarelorŭ, provocată de mâni distinse, bărbatii nōstri de statŭ s'au purtatŭ înțelepțesce și cu moderațiune, atitudine ce s'a decisŭ și prin rēspunsulŭ d-lui Tisza.

„Pesti Hirlop“ istorisescce sceneria esteriōră în timpulŭ vorbirei ministrului președinte: „În liniște adēncă, cu mare atențiune s'a ascultatŭ importanta rostire ce a cetitŭ o Tisza în tonŭ liniștitŭ. „Bismarculŭ nostru totŭ e omŭ cu minte — observă Alexandru Kōrōssy, după ce l'a ascultatŭ până la sfârșitŭ — dêr după elŭ urmēză apoi îndată generalulŭ nostru (alusiune la ministrulŭ honveșilorŭ, care avea sê rēspundă în cestiunea limbei maghiare în armată. Red. „Gaz.“) Elŭ ne e multŭ mai prețiosŭ, nu-i așa vere?“ Aceste vorbe au fostŭ adevăratŭ îndreptate către Tibad. Acesta își scutură capulŭ sêu celŭ mare sēcuescŭ (obiceiulŭ lui era de a se opune) și dice următoarele: „Da, ne e multŭ prețiosŭ, în adevērŭ

multŭ prețiosŭ; dêr multŭ mai prețiosŭ ar fi elŭ Francilorŭ, decâtŭ și l'arŭ putē ei împrumuta dela noi, pentru ca sê le procure și lorŭ puțină stabilitate.“

„Neues Pester Journal“ dice că fiă rea ori bună politica ce ne-a dusŭ în Bosnia, fiă că amŭ făcutŭ ocupațiunea în înțelegere cu Rusia ori în contra voinței acesteia puteri, ađi suntemŭ în Bosnia și Erțegovina, suntemŭ și rămānemŭ acolo. Ocuparea ar fi însă unŭ pericolŭ pentru noi, decâtŭ ne-amŭ îndoi, că dominațiunea nōstră în acele provincii e permanentă, și decâtŭ n'amŭ fi în stare a ne procura acolo garanțiile morale, că o vomŭ posede definitivŭ.

„Budapester Journal“ dice că politica de ocupare a adusŭ rōde bune, exercitāmŭ influință în peninsula balcanică, amŭ devenitŭ putere balcanică. Influența rusă în Orientŭ e sfărămată, mititelulŭ Muntenegru e ađi singurulŭ locŭ de refugiu alŭ politiceii rusesci la Balcani; esistența Turciei e garantată. Asta-i unŭ mare succesŭ.

„Neues Politische Volksblatt“ dice că guvernulŭ și-a făcutŭ datoria când a spusŭ Rusiei, că nu pōte admite nici odată stabilirea unei dominațiuni streine la Balcani.

„Politisches Volksblatt“ dice, că lucrurile întēplate sê căutāmŭ a le desvolta favorabilŭ intereselorŭ naționale (maghiare). Nu-i vorbă, multe milioane costă armata din provinciile ocupate, dêr amŭ pusŭ sigurŭ piciorulŭ în peninsula balcanică. Prin acesta negreșitŭ că e neevitabilă lupta uriașă între imperiulŭ Țarilorŭ și între monarhia nōstră. Dêr ne vomŭ susținē în pozițiunea nōstră. Avemŭ o bună sabiă pentru apărarea imperiului nostru. De bună voință nu vomŭ eși din Bosnia, și ca sê ne silēscă a ne retrage, n'are Rusia nici putere, nici curagiv.

„Pesti Naplo“ dice că Tisza n'a spusŭ adevērulŭ. Și cum era sê îndrāsnească a contesta cele țise de „Nordd. Allg. Ztg.“? Atunci s'ar fi mâniațŭ Bismarck și cu actele pe mēsă ar fi datŭ pe față întregă istoria mardară. Tisza vorbesce de rezultate ca sê și justifice politica. Cum așa? Nu cumva s'a rezolvatŭ cestiunea orientală? Nu cumva e folositorŭ Bosnia pentru Ungaria? Suntemŭ asigurați acolo contra unorŭ nouē revolte? Nu cumva Serbia și Muntenegru nu vorŭ fi niciodată inimicii nōstri? Ori dōră e meritulŭ nostru și nu greșela Rusiei, că Țarulŭ a perdutŭ Bulgaria? Nu! Pericululŭ orientālŭ există în aceeași măsură ca și mai nainte. Și noi ne irarmāmŭ contra lui cu cea mai mare opintire. Resultatulŭ politiceii nōstre orientale nu e altulŭ decâtŭ, că acum amenință pericolulŭ unui rēșboi rusŭ.

„Egyetertes“ dice, că slabă lumină a aruncatŭ Tisza asupra evenimentelorŭ. Deplină lumină nici n'amŭ așteptatŭ dela elŭ. Diplomațiunea nōstră rareori e în pozițiune a se fali cu evenimentele trecute. Scopurile ei suntŭ învălitate de unŭ întunerecŭ chaoticŭ. Rēspunsulŭ lui Tisza ne amintesce de acrobații, cari oscilēză puter-nicele prăjini de ferŭ punēndŭ pe privitorŭ în uimire; dêr prăjina e de curată hartiă. Rēspunsulŭ nu ne-a făcutŭ mai înțelepți.

„Budapester Tagblatt“ scrie: Decă ministrulŭ accentuēză deosebitŭ în vorbirea sa, că ocupațiunea s'a făcutŭ numai la mandatulŭ congresului din Berlinŭ, s'ar putē spune și aceea, că înainte de a se fi concipiatŭ articolulŭ 25 alŭ tractatului de Berlinŭ dela 13 Iulie 1878, steteau echipate la graniță acele trupe, care aveau sê ducă civilizațiunea în Orientŭ. Și sê scie, că corpulŭ d'armată nu se potŭ echipa câtŭ ai da din pālmi. Dêr destulŭ. Ministrulŭ mărturisescce însuși, că s'au făcutŭ tractări cu Rusia, cu care ocaziune s'a ventilatŭ și cestiunea unei eventuale ocupări a Bosniei și Erțegovinei, și aci e bubă. Nu i vorbă, Tisza și-a susținutŭ pozițiunea, dêr nu va putē convinge pe nici unŭ contrarŭ alŭ ocupațiunei despre necesitatea, că Austro-Ungaria trebuie sê jertfescă în fiăcare anŭ sume mari pentru două provincii, care aparținŭ încă Turciei și în care continuă a exista dreptulŭ de suveranitate alŭ Sultanului, și care nu potŭ aduce nici unŭ folosŭ monarhiei nōstre, ci formēză pentru ea unŭ isvorŭ de perplexități.

Inundări.

Arieșul s'a revărsat. O parte din comunele Sănmihaiul superior, Sănmihaiul inferior, Agărbiciu și Cristur, precum și câmpul, mai tot, sunt inundate. Mai multe poduri ale căii ferate au fost stricate și comunicațiunea trenului între Ghiriș și Turda este întreruptă. Nu se poate calcula enorma pagubă cauzată în ierbură, sămănături, distrugeră de poduri, case și tot felul de clădiri economice. Multe vite s'au înecat și chiar oameni au căzut prădă acestei furioase revărsări. Pe drumul de țără dela Poiana Arieșului se vedea în 21 c. o căruță întorsă cu roțile în sus, lângă ea un cal mort, întors cu picioarele la del. Căruța era încunjurată de valurile apei și nimenea nu se putea apropia de ea. Cine a fost în căruță și câți au fost, încă nu se știe. De deți de ani nu s'a pomenit de o revărsare așa mare a Arieșului. Guvernul a trimis decamdată 600 fl. la adresa vice-comitetului respectiv pentru a-i împărți ca ajutor între cei năpăstuiți de apă.

Deodată cu Arieșul s'a revărsat și valea ce trece prin orașul Turda. Revărsarea acesta s'a întâmplat așa de repede, că mulți dintre locuitorii din jurul acestei văi s'au pomenit din somn, în noaptea de 20—21 c. la 2 ore după meșul nopții, cu apa în casă, care creștea atât de repede, încât mulți s'au suit pe acoperișul caselor, așteptându ajutor, care le sosi numai după ce se crepă de țiua. Valea acesta a cauzat pagube foarte mari în comunele Copandă, Turu și în orașul Turda. Numai paguba cauzată prin distrugerea podurilor (înălțime de Turda se socotese la 10,000 fl. v. a. De asemenea au făcut apele stricăciuni între Ciucea și Huedin.

Între Valasut și Deșiu comunicațiunea pe calea ferată e întreruptă, fiind stricată linia de apă în mai multe locuri.

În Orăștia s'au revărsat pâraele. Inundarea e atât de mare, cum nu s'și mai aducă aminte oamenii se fi fost. S'au dărâmat 22 case și colibe. Comunicațiunea cu poșta și pe calea ferată sunt întrerupte.

Inundarea în Alba-Iulia și juru.

Alba-Iulia, în 22 Maiu 1887.

Onorată Redacțiune! Nu trecură 2 săptămâni de când se întâmplă pustiirile mai multor comune și orașe prin foc, și etă că un element și mai periculos — apa — devastează sămănăturile de pe valea Mureșului și a Ampoiului prin un povoiu ne mai pomenit. Nu numai sămănăturile der chiar și locuințele oamenilor s'au distrus și eri orașul Alba-Iulia mai preste tot era acoperit de apă venită din Ampoiul, umflat în măsură ne mai pomenită.

În noaptea spre Sămbătă o ploia mare s'a descărcat în ținutul Zlagnei și pe valea Ampoiului mai în jos, așa câtă dimineta pe la 8 ore a sosit unda pre otarul comunei Bărabanți, de unde apoi lăsându alvia apei s'a aruncat cu o repeziune mare asupra suburbiului Lipoveni din acest oraș, și de aici mai departe în suburbiul Heiuș, apoi în suburbiul Maier, unde ne avându scurgere, apa s'a dat îndărăt și a pîrînsu mai până în pieța orașului încât pe la 10 ore a. m. trei părți ale orașului erau total inundate.

Délogiarea locuitorilor inundați, cari se suiseră prin podurile caselor a fost cea dintăi lucrare și cu ajutorul dat de cătră c. r. miliția s'au mântuit mulți oameni și multe vite de perire. În toate stradele alergau bărbați cu luntre și plute improvizate și, mulțămă băr-

băției desvoltate, perderi de viată în oameni și vite nu s'au întemplată. Iusé graba ajutorului a fost — cu atât mai tare recerută, căci în orele de după améși deja începura a se surpa multe case — peste 50 la număr — cari anumit îngropau cu sine și pe locuitorii nenorociți.

Daunele sunt mari și simțitoare, lovindu în populațiunea rurală română a acestui oraș, care mai eschisivă locuesce aceste trei suburbii ale orașului — și mulți asceaptă ca din cauza umeșelii se le cadă casele de locuit.

Aducându-mi aminte de grelele timpuri în cari trăim — nu'mi pot închipui ca acești oameni — deși muncitori — se potă a-și repara daunele suferite și a-și restaura locuințele lor — fără de a li se întinde ajutor din toate părțile țerei, căci nu au trecut 12 ani de când éra una parte a orașului avu se suferi de un asemenea desastru.

În localitate deja s'au început colecte pentru cei inundați, dér nici pe departe nu va puté se aline neajunsurile acestor nenorociți, din care cauză îndrăsnesce a apela la Onoratele Redacțiunii ale țărelor române, ca se binevoiescă a deschide liste pentru contribuire de ajutore, provocându publicul românesc cu dare de mână a concurge spre ajutorarea acestei populații, și în altă privință părăsită și neocrotită.

Contribuirile benevole ce vor intra se vor distribui prin un comitet ales aici în loc.

Nu poté se ne amintesc și de neajunsurile comunei vecine Ciugudul-mureșană, arsă în Ima Maiu a. c. și care cu povoiul sus amintit a suferit și în grele ei.

Vedem cum conlocuitorii noștri de altă neamă adună pe sēma celor nenorociți din sinul lor, de ce se nu facem și noi astfel?...

Ce este mai frumos și mai de lăudat — este binefacerea cu cei loviți de nemiloșele elemente și ajutorarea lor pentru a puté se se ridice éra la jo stare socială spre folosul întregii omeniri.

R. Patița.

Lista de subscrițiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei“ pentru comunele române din Ardelu nenorocite prin incendiu și inundare*),

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei“	10 fl.
D-lu Diamandi I. Manole	200 franci.
„ Tache Stănescu . . .	300 „
„ Mihail G. Stănescu	100 „
„ Dumitru Ionciovici	60 „
„ N. N.	100 „

(Va urma.) Suma 760 franci; 10 fl

D-lu Diamandi I. Manole ne-a adresat, răspundendu la apelul nostru din numărul de eri, următorea căldurosă scrisore:

Brașov, 25 Maiu st. n.

Domnule Redactor alu „Gazetei Transilvaniei!“

Vedendu în țărul D-vostre de ađi căldurosul apel, ce faceți pentru ajutorarea fraților noștri țărani din Transilvania, nenorociți prin incendiu și prin inundare, Vă rog se primiți din parte-mi suma de franci 200, spre alinarea suferințelor acestor nenorociți frați.

*) Observăm, că banii, ce se vor aduna pe această cale, se vor împărți între comunele române nenorocite în proporția pagubelor suferite de comune și numai la aceia, cari vor fi rămas prin foc și prin apă cei mai săraci.

Primiți Vă rog și cu această ocaziune asigurarea stimei și considerațiunei, ce Vă conservă alu D-vostre amic

Diamandi I. Manole.

Le mulțumim generoșilor contribuitori în numele nenorociților, dorindu ca nobilul lor exemplu se afle imitațiune pretutindenea.

SCRILE DILEI.

Comuna Coșteiu de lângă Verșet are încă dela 9 Martie v. două companii de soldați și patru esecutori de dare, fără se fi putut scăpa până ađi de ei. Causa e că s'a fost impușcat țiua la améși din mulțime asupra primarului substitut.

—x—

În comuna Buziași s'a ivit între copii morbul numit morbilu, din care cauză s'a închis atât școla de stat cât și cea gr. or. din acea comună.

—x—

În Nr. 93 alu fōiei nōstre am comunicat, că ministrul unghresc de instrucțiune a oprit folosirea următorelor cărți: „Noțiun de istoria Românilor“ de M. C. Florentin și atlasul geografic „Mapa Europei,“ de C. N. Rîmniceanu, și anume pe cea dintăi pentru „falsificarea datelor istorice,“ pe cea de a doua pentru „necorectităi“ politico-geografice pe charta Ungariei. — Repetăm: tristă misiune culturală în Orient!

—x—

Agio vamal s'a stabilit pe luna Iunie cu 26%.

—x—

În comuna Crispatac, comit. Trei-scaune, e de ocupat postul de magistru poștal dotat cu 120 fl. léfa anuală și 40 fl. cheltueli de cancelariă. Cauțiunea în bani gata e de 100 fl. Pețițiunile se trimit în timp de trei săptămâni la direcțiunea poștală din Sibiu.

—x—

D-lu Alexandru Comanescu, jude la tribunalul din Clușiu, e numit jude la Tabla r. din Pesta.

—x—

Din Clușiu se telegrafiază, că soția profesorului de universitate Fabinyi a fost scōsă mortă din Someș. Nu se știe decă e aci o întâmplare ori o sinucidere.

—x—

Fōia unghrescă „Szekesferhavar és Videke“ istoricesc: „Intr'un micu oraș unghresc, un judecător nensurat condamnă de curându o frumuscă femeie, pentru o mică abatere, la 24 ore arest; judecătorul lăsă pe frumoșă seși facă pedepsă în — propria lui casă“. — Galant judecător!

—x—

Eri nopte un necunoscut intră pe ferestră în locuința Anastasiei Galu din Scheiu și i fură mai multe obiecte de valoare și îmbrăcăminte în preț de vr'o 200 fl. Poliția îl caută.

—x—

La preparandia de stat din Cristurul-săcuesc se vor ține esamenele de calificățiune din limba maghiară pentru învățatori în 30 Iunie n. c. În sensul art. XVIII din 1879 toți învățatorii aplicați în funcțiune dela 1872 încōce, precum și aceia cari și-au procurat testimoniu de calificățiune între anii 1872—1881 sunt datorți a se provede și cu diplomă de calificățiune din limba maghiară, fără de care nu li se concede a funcționa ca învățatori. Învățatorii, cari încă n'au corăspuns acestei dispozițiuni a lezei, sunt îndrumați se facă acestu esamen, avendu ași trimite cererile pentru admitere împreună cu actele

FOILETONU.

Poesii populare

de pe la Mărgău, culese de M. Blaga, inv.

Pe unde umblă doru
Nu poți ara cu plugu,
Cândă acat plugu 'n doru
Trağı boii de se omorū
Pe unde umblă dragostile
Poți ara și cu vacile,
Vacile mergu rumeğandū
Badea merge fluerandū.

Pe din susu de acestu satu
Este un lemn de brad uscatu
Și în vârful lemnului
Scrișu-i dorul mândrului,
Și mai jos, pe crengurele,
Scrișu-i dorul mândrei mele
Și mai jos, pe la trupină,
Cant'o pasere bătrână,
Și mai jos și mai subțire
Mie, ție, despărține.

Cantă, cantă cine cantă,
Cantă puilul cucului
În vârful molidului;
Nime 'n lume nu-l aude,
Numai un ficior de Sărbu

Venindu sēra dela țergū
Cu fluera în țurcū
Și cu pana 'n comănacū*)
Cum-i mândruțu mai dragū.

Frunța verde nu mă crede,
Dér mă crede cea uscată
Că-i mai de mu te măncată.

Ia-mē bade, de ți-sū dragă,
Nu căta, că lumea-i largă;
Ți-i lua una uritā
Și ți-a pără lumea strimțā.

Frunța verde de mēru acru,
După fālosū mērgā dracu;
Celū fālosū până se 'ncalță,
Altui e săitul de cōsā,
Până 'ncalță unū piciorū
Sōrele-i la prānșisorū,
Până 'ncalță celălaltū
Sōrele i la scāpātātū.

Bădicul cu mândre multe
Până umblă pe la tōte,
I-se face miēdā nōpte,
Când se mērgā l'ai mai dragā
Nōptea trece, ția-i albā.

*) Comănacū=pălăria de paie.

De pe vremea de săpatū
Totū cu minciun m'ai purtatū,
Amu-i vremea de culesū
Spune-mi unū cuvētū alesū,
De mai uritū tu pe mine
Usceți-se pēna în clopū
Ca și lemnele pe focū,
De te-am uritū eu pe tine
Uscemi-se muruna
Ca ērba primăvēra,
Ca firu bujorului
În dunga isvorului,
Ca frunța curechiului
În postu Sān-Petrului.

Drăguțu acestei fete
Nu știu orbu-i, ori nu vede;
Sărutā pāretele
Gāndesce că-sū fetele,
Sărutā ulciuru 'n cuiu
Gāndesce că-i mândra lui.

Am avut nise papuci
Și i-am dat pe bani la Turci
Sē-mi cumpēru mōlaiu la prunci,
Nāframa de după capū
—Pe pipă și pe tăbacū
Ca se nu se ducă 'n satū
C'a veni cu capu spartū,
Și se veđi necazul meu
Că m'a face sēlū legū eu,

Și m'a mână la potică
Sē-i cumpēru lécuri de frică;
De arū fi lécurile 'n cinste
La uritū nu le-ași aduce.

Trandafirū mândru 'n ferestră,
Cum suspinā cea nevastă,
Nu suspinā că i de vină,
Ci suspinā că-i streină:
N'are frați, n'are surori
Numa-o grădină cu flori,
Cresce-ți flori și infloriți
Că mie nu-mi trebuiți,
Cresceți flori câtū gardurile,
Sē vē batā vēnturile
Ca pe mine gāndurile.

Frunța verde, frunțuliță,
Ce ne-omū face mândruliță.
Ne-amū iubi, nu ne putemū,
Ne-amū lăsa, nu ne 'ndurāmū;
De luatū suntemū departe
Ca și Clușiu de Orade.

Eu mă ducū mândrā 'n cătane
Tu rămāi și spalā haine
Da le spalā 'n lăcrămele
Și le uscā 'n gārdurile
Și le tremite pe stele.

de lipsă la inspectorul de școlă al comitatului Odêrheiu cel mult până în 10 Iunie n. c.

—x—

Maialul reuniunii *pompiarilor* voluntari din *Blașiu* ce era să se facă în 29 Maiu n., din cauza timpului nefavorabil, s'a amânat pe 6 Iunie.

—x—

Școlile române din Făgăraș își vor serba Maialul Sâmbătă în 28 Maiu st. n. a. c. la „Mora de hârtie”. Sêra petrecere închisă, la carea prețului: de persoană 60 cr. de familie 1 fl. v. a. Venitul este destinat în favorul ambelor școlă. *Făgărașiu* în 20 Maiu 1887. *Invetătorii*. Ofertele marinimose se primesc cu mulțămî și se vor chita publice.

„*Transilvania*”, foia „Asociațiunii transilvane”, redigată de d-lă *G. Barițu*, apare în Sibiu în câte 2 côle pe lună și costă 3 fl. (9 franci) pe an pentru membri. Nr. 9—10 dela 1—15 Maiu conține: Reuniunea femeilor române din Sibiu. Necrologul lui *M. Michăescu* Academia română (Raportul d-lui secretar *D. A. Sturza*). Pericope din opul: *Luptele Românilor* în războiul din 1877 de *T. C. Văcărescu*. *Higiena pîrului*. Procese verbale ale comitetului Asociațiunii, luate în ședințele dela 8 și 11 Aprilie. Imn și Odă, dedicate *P. S. S. I. Popazu*, de *Z. Boiu jun.* (musica de *G. Dima*). Școlă superioară de fete din Sibiu (colecte).

„*Convorbiri literare*”, Nr. 2 dela 1 Maiu conține: *Wilhelm de Kotzebue*, — *Lascăr Viorescu* (trad. de *A. Al. Papadopolu Calimah*, — *Desrobirea țeranilor în Moldova* (fine). *Schiller*, — *Maria Stuart* (actul I) trad. metrică de *Jacob Negruzzi*. *Cervantes*, — *Don Quijote de la Mancha*, trad. de *S. G. Vărgolici* (urmare). *T. Bobeanu*, — *Romanță*; *Nuferul*; *Drăguța perdută*; *De când te-ai dus*, (poesii). *George Vasiliu*, — *Lui Emil* (poesia). Bibliografie.

„*Candela*” din Cernăuți în Nr. 5 dela 1 Maiu conține: *Omiliile s. lui I. Christostom* la epistola către *Roman* (urmare). *Epistolele canonice*, schimbate între *Metropolia primațială din regatul României și Metropolia Bucovinei și Dalmației din incidentul ultime alegeri și instalării a metropolitului primat din București*. *Predică*, *Trei articuli sêrbesci*. O cuvîntare rostită la sêrbătorea trei-ierarhî de pâr. *Dr. O. Popescu*. *Cronică Corespondințe*.

Din Sêlagiu.

Valea Crasnei, 18 Maiu 1887.

Esamenul copiilor de școlă în Supurul de sus, protopopiatul Șiamșodului.

Domnule Redactor! În 15 l. c. a fost esamenul cu copii de școlă în Supurul de sus, la care esamenul, fiind și eu de față, nu pot a nu face cunoscut rezultatul aceluia on. cetitor ai „*Gazetei*”, cu atât mai vîrtos, căci eu sunt de convingerea, cumcă recunoscerea meritului, activității desinteresate și a zelului laudabil, stimulează nu numai la împlinirea esactă a datorinței, ci de multe ori la abnegațiune de sine și la jertfe însemnate, ceea ce pre terenul nostru școlar cultural este lîrte de dorit.

Esamenul s'a început la 1 oră p. m. sub presiunea de onore al d-lui preot din Zaloc *Ion Sonea*, carele a ospitat ca delegat al comisiunii școlastice esmise din partea comitetului despărțimentului XI al Asociațiunii transilvane pentru literatura rom. și cultura poporului român, fiind de față d-lă protopop și paroch locală ca director al școlii, *Ion Galu*, d-lă avocat și proprietar din loc *Andrei Cosma* cu soția, d-lă preot-cooperator local *Aug. Osianu* cu soția, d-lă avocat din Cehul Sîlvaniei *D. Suci*, precum și domnișorele *Alesutianu* din loc și *Cosma* din Peceiu, și mare număr de popor din loc.

Numărul copiilor prezenți la esamen în proporțiune cu numărul obligațiilor a fost mic, din cauză, că poporul nostru încă nici acum nu este pe deplin pîrșit de importanța școlii și de aceea căt se sosesce primăveră, își trimit copii la lucrul câmpului și mai bucuros plătesc glôba pentru absenții, decăt să-și plătesc cu acei bani un servitor și pe copil să-l lase să se lumineze.

Examinați au fost copiii școlari din tôte obiectele de invetămînt cuprinse în prog. ma școlii și răspunsurile au fost satisfactore. Cu deosebire au fost lîrte bune răspunsurile acelor școlari și școlarițe, carl au cercetat școlă regulată.

Față cu socotela atât mentală cât și în scris observasem și aci un defect, care pot afirma că este general în școlile noastre române mai de pretutindenea. Acest obiect de mare importanță în viața individului cât și a unui popor, nu se predă destul de practice.

Partea din urmă a programei a fost ca și un concert de declamări, urmate de poesii cîntate.

La declamațiunii nu a lipsit nici accentul, nici simțul, ce-lă frezează în perorator înțelegerea poesiei, era cîntările: „*Latina ginte*”, „*Peneșu Curcanului*”, de *V. Alesandri*, „*Fata lui Gazi Osman*”, „*Mîi Tătare*” etc. fură esecutate cu atata precisiune, dulceta și entuziasm, încăt cei prezenți se aflară frapați de marele progres ce-lă desvoltară copiii în arta declamării și a cîntului.

Invetătorul, d-lă *Mich. Bobișiu*, și-a împlinit datorința cum se cade. Dea Dumneșu să aibă mulți colegi de carieră emulanți.

După finirea esamenului d-lă avocat local *Andr. Cosma* luând cuvîntul vorbi atât copiilor școlari cât și părinților acelor și poporului ce se afla de față despre importanța școlii într-un limbaj înțeles de popor, apoi mulțămî oșpeților, carl onorară cu prezența lor esamenul și împărți câteva cărți cele ca premie la unii copii mai buni, era unui copil sêrm nu îi dete ca premiu o purca de soi foarte bună.

Domna *Cosma* încă dete premie la fetele mai bune căte o naframă, er d-lă avocat *D. Suci* din Cehu și d-lă *Cosma* au dat câteva premie în bani.

Aceste fapte nu au lipsă de comentariu, căci însele vorbesc. Recunoscîntă merită decît atât factorii școlari, adevă d-lă protopop *Ioan Galu*, ca director școlar local, cât și d-lă invetător *Mich. Bobișiu*, der merită recunoscîntă și aceia, carl prin premie atrag copii la școlă și îi împintea spre invetatură.

Serbarea națională dela 10 Maiu în București.

Estragemul din „*Voința Națională*” următoarele:

Duminecă 21 lovituri de tun trase desu de dimineață anunțau cetățenilor Bucureștenilor o întreită sêrbare națională: a 21 aniversare a surei pe tron a *Domnitorului Carol I*, a 10 aniversare a proclamării independenței și a 6 aniversare a proclamării regatului.

Țera intră ca și Capitala a sêrbătorit într-un mod strălucit această scumpă și memorabilă zi, care ne reamintesc trei faze importante din istoria patriei. Totu Românul cu iubire de țera lui sêrbătorește și va sêrbători această zi, în care ne-am vădit realizate unele din aspirațiile noastre.

Scumpă trebuie să ne fiă această zi, care ne reamintesc câștigarea Independenței patriei noastre, precum și bravura despre care a dat probe iubite și victorioasă noastră armată, bravură prin care am reușit a încorona pe primul nostru Rege cu corôna de oțel făcută din tunurile de pe câmpul onorei.

De pe la 8 ore încă stradele gemeau de lume. Tôte edificile publice și casele particulare, precum și magazinele erau frumos împodobite cu ghirlande de verdeață, drapele tricolore, covore și șaluri de mar prețuri. Animația cea mai mare domnia pe strade; se figurile cetățenilor se vedea descrisă o imensă bucurie și toți erau cuprinși de un entuziasm fără margini.

Dela 9¹/₂ ore armata și școlile începură a se arangia pe strade, dela Palat până la Mitropolia. Curtea Mitropoliei era splendid decorată cu verdeață și drapele tricolore. În mijlocul acestor frumose decorațiuni se vede bustul lui *Mihaiu Viteazul*.

O companie din regimentul 7 de liniă, cu drapele și musica, era înșirată în curte în fața bisericii, formând garda de onore.

Tunul anunță pornirea cortegiului regal. El se îndreptă spre Mitropolia, precedat și urmat de divizionul de gendarmi călari, comandat de d. maior *A. Fănuță*.

Serviciul divin a fost oficiat cu o pompă deosebită, de cătră *I. P. S. S. Mitropolitul Primat*, înconjurat de *PP. SS. LL. Episcopii de Argeșu, Romanu, Huși și alți Dunării de jos*, îmbrăcați cu mantilele episcopale și cu mitrele pe cap, și *SS. LL. opti arhieriei* îmbrăcați de asemenea în haine sacerdotale de mare ceremonie. Era o ceremonie religioasă foarte impunătoare.

După terminarea Te-Deumului, musica intonă imnul național, clopotele dela biserică sunau, er cortegiul plecă escortat de militarii streini, d-nii loc. colonel *Cerutti* și maiorul de Panje, atașat militar pe lângă ambasadele și legațiunile italiană și francesă dela Viena și București; căpitan *Schneider*, atașat militar pe lângă legațiunea austro-ungară din București, căpitan de artilerie suedes *Westlinger* etc., carl se aflau călari, și de marele statu-major, mergend la Bulevard pentru a primi defilarea școlilor și a armatei.

M. S. Regele purta uniforma de general de diviziă; er *M. S. Regina* o toaletă care a atras admirațiunea tuturor prin eleganța și frumșetea ei și mai cu sêmă prin faptul, că totu ceea ce purta grațioasă noastră Sverană și care îi șede admirabil de bine, era numai produsul industriei noastre naționale.

Cortegiul regal ajungend în fața statuei lui *Mihaiu Viteazul*, *Regina* luă loc în pavilionul anume construit în drepta statuei, er *Regele*, călare, pe locul dinaintea statuei eroului dela Călugăreni, care pentru această ocaziune era decorată foarte frumos cu verdeta și incongiurată de mai multe piramide construite cu trofee de soldații din geniu.

Regina fu întâmpinată la intrarea în loja regală de înalți d-ni de *Busch, Coutouly, Torielli*, ministri plenipotențiar ai Germaniei, Franciei și Italiei, de *Sir Lascelles*, ministru plenipotențiar al Angliei, de *Keun*, ministru plenipotențiar al Țerilor de jos, și de alți membri ai corpului diplomatic și de mai mulți înalți demnitari ai statului, carl au asistat la Te-Deum.

La 11 și jum. ore se încep defilarea în ordinea

următoare: Școlile; Ofițerii fără trupă, atât superiori, inferiori cât și asimilați, precum și ofițerii de rezervă de tôte gradele din garnisonă; Școlile de aplicație de ofițeri; Școlă de tir de ofițeri; Școlă de ofițeri; Trăgătorii de arme; Bat. 2 de vînători; Reg. 3 și 7 de linie; Reg. 6 și 21 de dorobanți; Reg. 1 de geniu; Reg. 2 și 6 de arilerie; Reg. 2 roșiori; Reg. călărași.

Parada a fost comandată de d. general de divizie *A. Cernat*, comandantul corpului II de linie.

Regele și-a manifestat mulțumirea sa pentru frumoasă și demna ținută a școlarilor la această defilare și a constatat progresese ce junimea face în instrucția armelor.

Armata a defilat admirabil de bine, cu tôte imbulzela ce era și cu tôte că locul era de totu impropriu pentru defilarea unei armate. Ca echipare și ținută tôte armele au fost admirate; la defilare, școlă militară și batalionul de vînători au atras cele d'antîu admirațiunea mulțimei și a militarilor străini.

După defilarea infanteriei, au defilat și muzicele militare ale trupelor pedestre, avend în capul lor pe d. maior *Hübsch*, inspector general al muzicelor militare. Muzicele au defilat cîntand noul marș compus de d-lă maior *Hübsch*, dedicat d-lui general *Al. Angelescu*.

Mulțimea imensă făcea să rêsune aerul de strigăte nesfârșite de: *Trăiască România!*

Tôtă ziua populația Capitalei a fost în plină mișcare; ea staționa pe stradele principale și împrejurul Palatului sêrbătorind această memorabilă și scumpă zi.

Sera tôte Capitala a fost foarte splendid iluminată: focuri de artificii s'au tras la șosea și în Cismigiu de artileristii noștri. Ele au reușit admirabil.

Pe calea Victoriei tôte edificile publice și casele particulare precum și magazinele erau luminate *aggiorno*. Piața Episcopiei și piața Teatrului erau foarte frumos iluminate. Din distanță în distanță erau arcuri ridicate și iluminate cu gaz. Până târziu noptea stradele erau indesate de lume și muzicele cîntau pe piețele publice.

La 8 ore tôte corporațiile din Capitală cu drapele lor și purtand fie-care membru câte o torță aprinsă în mână au mers, cu musica în cap, la palat, unde au aclamat pe Sveran.

Timpul a favorizat această frumoasă zi care a fost sêrbătorită anul acesta cu o splendor ce nu se pôte uita nicodată.

Diarele din București comunică, că la defilarea armatei au fost de față mai mulți ofițeri husari din Brașov.

Ultime sciri.

Petersburg, 11 Maiu. — Generalul *Cernaeff* a adresat o scrisore către „*Novoe Vremja*” în care exprimă opiniunea că Rusia ar face bine d'a lăsa Bulgaria în sôrta ei. Rusia nu mai trebuie să caute la Viena de acum înainte cheile Bosforului, ci la Rin séu la Oder.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „*Gaz. Trans.*”)

PARIS, 25 Maiu. — E probabil că se va forma un cabinet *Floquet*.

PETERSBURG, 25 Maiu. — Foile vorbesc despre apropiata sosire aci a lui *Karageorgevici*.

VIENA, 25 Maiu. — Asupra ultimei note a Porții privitoare la rezolvarea crizei bulgare pôte că se va face un schimb de păreri între puteri.

BRUXELLE, 25 Maiu. — Conducătorul mișcării greviste, agitatorul socialist *Dennisseaux*, a fost arestat pe pământ francesu.

DIVERSE.

Un papagal denunțator. — Se scrie din Londra diarului „*L'Indépendance Belge*”: Pôte că are să se judece în curend la Dublin un proces foarte ciudat, ca neîndeplinirea făgăduiei de căsătorie. X... un industriaș onest, al cărui singur defect este că a trecut peste 40 de ani, se logodise acum cât-va timp cu o jună și frumoasă fată din Dublin. Ducend-se acum în urmă la tatăl fiitorei sale soții și bătend la ușa salonului, i se răspunde: Intră! Intră! Cel care îl invitase să între era un papagal și omul nostru, deschiend ușa, dăresce pe juna sa logodnică pe o canapea, ținută de talia de un galant, care n'avea 40 de ani. Și papagalul încep să dea din gât, ca cum ar fi avut conștință de gluma ce făcuse. X... a stricat logodna pe care o făcuse cu frumoasă jună miss. Dêdensa se pregătesce a intenta un proces pentru neîndeplinirea făgăduiei de căsătorie. X... are să cheme pe papagal ca martor înaintea Tribunalului, pentru a motiva stricarea logodnei și pârșirea proiectului de căsătorie cu frumoasă miss.

Editor: *Iacob Mureșianu*.

Redactor responsabil: *Dr. Aurel Mureșianu*.

Cursul la bursa de Viena
din 23 Maiu st. n. 1887.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Amortisarea datoriei, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 9 Maiu st. v. 1887.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Cump. vënd., Renta română, Renta rom. amort., etc.

Cursulu pieței Brașov

din 24 Maiu st. n. 1887

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'ori, etc.

„Noutăți pentru sezonul de vară!”

Toilete pentru mirese, promenadă și casa se confecționează la

Kovácsnai & Keresztes

Grand Magazin de mode și confecțiuni pentru dame
Brașov (Piața mare.)

Unde a sosit de curând în mare alegere cele mai nouă materii de lână pentru rochiile, fabricate indigene și străine, Crep și Cachemir.

Chifonuri de Benedict Schroll, Șirtingu, Juliet și Gradl. Pân-derii de bumbac americane în toate lățimile. Pălării de pae și garniseli potrivite, adică: flori, pene, dentele și un bogat asortiment de panglici în culorile cele mai fine și frumoase.

Mostre se trimit la cerere gratis și franco.

Concursu.

Din partea direcțiunii constituantului „Institutu de creditu și de economii, „Silvania“ se escie concursu la postul de cas-sarū cu 400 fl. v. a. și la postul de comptabilū cu 500 fl. v. a. plată anuală.

Atătu cassarū, cătu și comptabilū se voru alege deocamdată interimalū; voru avé a-și ocupa postul la 1-ma Augustu a. c. și voru fi datori a depune cauciune în duplulū plății anuale.

Concurenții voru avé în cererea de concursu a-și proba cualifi-cațiunea teoretică și practică; voru produce și atestatele despre serviciulū de până aci.

La postulū de comptabilū va puté fi alesū și individū, care în lipsă de atestatū de cualificațiune se va obliga, că până la 1-ma Au-gustū a. c. va produce atestatū de cualificațiune în comptabilitate dela institutulū de creditu și economii „Albina.“

Cererile de concursu instruite suntū a se trimite până la 10 Iunie a. c. la adresa constituantului „Institutulū de creditu și de economii „Silvania“ în Șimleulū Silvaniei (Szilagy Somlyó).

Șimleulū Silvaniei, 20 Maiu 1887.

Pentru direcțiune:

Adreiu Cosma,
directorū esecutivū.

Mersulū trenurilor

Valabilū dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predealū-Budapesta, Budapesta-Predealū, Teiușū-Aradū-Budapesta, and Budapesta-Aradū-Teiușū. Each section contains train schedules with columns for train type, departure times, and destinations.

Nota: Orele de nopțe suntū cele dintre liniile grōse.